

## สำรวจแหล่งและเก็บรวบรวมซากดึกดำบรรพ์พืชในยุคเทอเชียรีบริเวณคาบสมุทรไทยเพื่อการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพและนิเวศวิทยาบรรพกาล

ประกาศ สว่างโชติ

### บทคัดย่อ

จากการตรวจเอกสาร การติดต่อกับหน่วยงานเพื่อขออนุญาต และการออกสำรวจแหล่งซากดึกดำบรรพ์ยุคเทอเชียรี แอ่งหนองหญ้าปล้องถูกเลือกเป็นแหล่งเก็บซากพืช ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ อย่างไรก็ตามมีแอ่งเทอร์เชียรีอีกสามแห่งที่มีศักยภาพในการศึกษาทางบรรพพฤกษศาสตร์แต่ยังไม่เปิดดำเนินการเนื่องจากปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม คือแอ่งสินปุน ที่จังหวัด นครศรีธรรมราช แอ่งเคียนซา ที่จังหวัด สุราษฎร์ธานี และแอ่งสะบาย้อย จังหวัดสงขลา 177 ตัวอย่างเก็บจาก บ่อบ้านสะแกกลาม บ่อบ้านจะโปรง และบ่อบ้านนาทะเล อีก 74 ตัวอย่างได้รับบริจาค จากพิพิธภัณฑ์บ้านศรีสุข ประมาณร้อยละ 65 ของตัวอย่างเป็นใบไม้ ที่เหลือเป็น ผล เมล็ด ใบย่อยและกิ่งก้าน ตัวอย่างทั้งหมดเก็บไว้ที่พิพิธภัณฑ์สถานธรรมชาติวิทยา 50 พรรษา สยามบรมราชกุมารี จากการวิเคราะห์โครงสร้างใบเบื้องต้นพบว่ามีประมาณ 55 morphotypes ซึ่งบางส่วนตรวจสอบได้ถึงระดับวงศ์และสกุลได้แก่ผลของ *Alnus cf. thaiensis* Endo เมล็ดมีปีกและใบรูปเข็มของวงศ์ Pinaceae ที่น่าจะเป็นสกุล *Pinus* ใบย่อยและฝักที่คล้ายกับของสกุล *Albizia* และใบของไม้สกุล *Mangifera* พรรณไม้ที่พบชี้ให้เห็นว่าสังคมพืชมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมในเขตอบอุ่นหรือกึ่งเขตอบอุ่นมาเป็นสังคมเขตร้อนอย่างในปัจจุบัน เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระหว่างสมัย โอลิโกซีนตอนปลายถึงไมโอซีนตอนต้น การศึกษาซากดึกดำบรรพ์พืชนี้มีความยากเนื่องจากความไม่สมบูรณ์ของตัวอย่างและความขาดแคลนฐานข้อมูลพรรณไม้ที่แสดงให้เห็นโครงสร้างส่วนต่างๆ ชัดเจน เพื่อให้การตรวจสอบชนิดถูกต้องมากขึ้น

คำสำคัญ: ยุคเทอร์เชียรี, ซากดึกดำบรรพ์พืช, แอ่งหนองหญ้าปล้อง, ประเทศไทย

## Surveying and collecting Tertiary plants of peninsular Thailand for biodiversity and paleoecology research

Prakart Sawangchote

### Abstract

From reviewing documents, making contact with the unit responsible for permission and field survey of Tertiary plant fossil localities, the Nong Ya Plong Basin in which some abandoned coal pits were located was selected as the site for collecting specimens. However, there are three Tertiary basins with high potential for future paleobotanical researches viz Sinpun Basin, Nakhonsri Thamarat; Kiensa Basin, Suratthani Province; and Sabayoi Basin, Songkla Province. All these basins are not operated yet because of environmental issue. One hundred and seventy seven specimens were collected from Ban Sakae Ngam pits, Ban Na Tale pit, and Chaprong pits and 74 were donated by Srisuk's House Museum. About 65 % of the specimens are leaves and the rest are fruits, seeds, leaflets, and branches. All the fossils were kept at Princess Maha Chakri Sirindhorn Natural History Museum. By preliminary investigation, the fossils were separated into about 55 morphotypes, some of which can be identified to the family or genus level such as fruits of *Alnus cf. thaiensis* Endo, winged seeds and needle leaves of the family Pinaceae, which are most likely to be *Pinus*, leaflets and pod of legume with the affinity very close to *Albizia* sp. and leaves of *Mangifera* sp. This plant assemblage indicates the changing of plant communities from those of temperate or subtropical to tropical as we witness at present. This changing occurred due to changing of climate during late Oligocene to early Miocene. Studies of plant fossils are difficult because of incompleteness of the fossils and the lack of plant database, with detailed information of plant's parts, to make identification more valid.

**Keywords:** Tertiary, plant fossils, Nong Ya Plong Basin, Thailand